

Advies

Een beroepskwalificerende leerweg voor (leerplichtige) jongeren

Brussel, 4 november 2019

Advies op eigen initiatief
Decretale opdracht: overlegfunctie
Goedkeuring raad: 4 november 2019

Contactpersoon: Mieke Valcke - mvalcke@serv.be

De heer Ben WEYTS
Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand
Kreupelenstraat 2
1000 Brussel

contactpersoon

Mieke Valcke
mvalcke@serv.be

ons kenmerk

SERV_BR_20191104_Beroepskwalificerendeleerweg_ADV

Brussel

4 november 2019

Een beroepskwalificerende leerweg voor (leerplichtige) jongeren

Mijnheer de minister

De SERV deelt de bekommernissen van het onderwijsveld dat een (groot) deel van de leerlingen uit Leren & Werken niet langer een plaats zal vinden in het onderwijs omdat ze niet terecht zullen kunnen in Duaal Leren en/of omdat ze onvoldoende schoolbereid zijn voor het voltijds onderwijs. Met dit advies wil de SERV bijdragen tot de visievorming over een aanvullend aanbod voor deze leerlingen, nl. een beroepskwalificerende leerweg.

De Beroepskwalificerende Leerweg is een leer- en vormingstraject dat, mits tijd en aandacht voor oriëntering, het verwerven van de kennis, de vaardigheden en de attitudes uit één of meerdere beroepskwalificaties tot doel heeft. Taal-, cijfer- en digitale geletterdheid en generieke sociale vaardigheden zijn verweven in elk traject.

Door de mogelijkheid tot het verwerven van een beroepskwalificatie wil de SERV deels een antwoord bieden op de ongekwalificeerde uitstroom. Een inschrijving in de beroepskwalificerende leerweg is voor de SERV niet vrijblijvend: de jongere stapt in een traject dat gericht is op het behalen van een door hem of haar gekozen beroepskwalificatie.

De SERV-partners willen graag de dialoog aangaan met onderwijs, werk- en andere partners over het voorstel van beroepskwalificerende leerweg, om zowel de doelgroep in kaart te brengen en te verfijnen als om de aard en de inhoud van deze leerweg verder vorm te geven.

We stellen in de nabije toekomst graag de werking van de SERV-commissie Onderwijs aan u voor, waarbij we ook dit advies kunnen toelichten.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Caroline Copers
voorzitter

Kopie: minister Crevits

Inhoud

Inhoud	5
Krachtlijnen	6
Advies	7
1 Waarom een beroepskwalificerende leerweg voor leerlingen en jongvolwassenen	7
2 Beroepskwalificerende leerweg: ingrediënten voor een geslaagd recept	8
1. De jongere centraal	9
2. Recht op kwalificering	10
3. Geïntegreerd leren.....	10
4. Trajecten op maat.....	11
5. Intense begeleiding.....	11
6. Samenspel van opleiders.....	11
7. Statuut (te onderzoeken)	12
8. Pilotprojecten, met gezamenlijk toezicht door werk en onderwijs	12
Bibliografie	13
Tabellen	14
Bijlagen	15

Krachtlijnen

- **Motivatie en kader** Reeds in 2015, en ook in latere adviezen, stelde de SERV dat er voor de groep jongeren die als niet arbeidsrijp uit de screening voor Duaal Leren komen gelijktijdig een volwaardig vernieuwd aanbod moet worden uitgewerkt dat een positief imago heeft, inzet op praktijkleren en versterkend werkt. De uitwerking van een volwaardig alternatief bleef echter uit. Samen met de onduidelijkheid over de inkanteling van Leren en Werken zorgt dit voor onzekerheid voor een groep leerlingen. Met dit advies wil de SERV bijdragen tot de visievorming omtrent een volwaardig aanvullend aanbod, nl. een beroepskwalificerende leerweg, naast Duaal Leren. De voorbije legislatuur zijn nieuwe kaders ontwikkeld die een aanvullende beroepskwalificerende leerweg mogelijk kunnen maken.
- **Doelgroep** Deze leerweg richt zich op wel arbeidsbereide maar nog niet arbeidsrijpe leerlingen die niet kampen met een welzijnsproblematiek. Ze zijn niet meer schoolbereid, zowel voltijds onderwijs als Duaal Leren zijn niet de geschikte leerwegen voor hen. De doelgroep vraagt verdere afbakening en verfijning.
- **Kwalificatierecht** 54,9% van de leerlingen uit het DBSO stroomt ongekwalificeerd uit. Door het bieden van kansen op het verwerven van een beroepskwalificatie wil de SERV hierop deels een antwoord bieden. Een inschrijving in de beroepskwalificerende leerweg is niet vrijblijvend: de jongere stapt in een traject dat gericht is op oriëntering en op het behalen van een door hem of haar gekozen beroepskwalificatie. Is een beroepskwalificatie behaald dan kunnen tot de leeftijd van 18 jaar bijkomende (aanverwante) beroepskwalificaties gehaald worden. Tijdens het traject is er expliciet aandacht voor de mogelijkheden om alsnog een onderwijskwalificatie te halen bv. via een aanvullend flexibel traject of via het volgen van de opleiding Aanvullende algemene vorming in het volwassenenonderwijs. Na de leeftijd van 18 jaar en met een beroepskwalificatie op zak heeft de jongere, zoals alle andere (jong)volwassenen, uiteraard de mogelijkheid om zichzelf verder te bekwamen, op korte of lange termijn (o.a. via de Vlaamse opleidingsincentives). Ook een actieve warme overdracht naar de dienstverlening van VDAB maakt deel uit van het traject. Voor de SERV wordt de (deeltijdse) leerplicht aldus gerespecteerd, door het actief opnemen van het recht op het behalen van een beroepskwalificatie.
- **Geïntegreerd leren** De beroepskwalificerende leerweg is een oriënterings-, leer- en vormingstraject dat het verwerven van de kennis, vaardigheden en attitudes uit een beroepskwalificatie tot doel heeft. Taal-, cijfer- en digitale geletterdheid en generieke sociale vaardigheden zijn verweven in elk traject. De verschillende competenties worden geïntegreerd aangeboden en dat zo maximaal mogelijk op een (gesimuleerde) leerwerkplek. Verdere concretisering en invulling van deze leerweg is voorwerp van overleg met alle stakeholders.
- **Werken op maat en intense begeleiding** Het behalen van een beroepskwalificatie is dan wel het doel, hoe dit doel bereikt wordt, is flexibel en vraagt maatwerk. Er ligt een grote klemtoon op 'learning by doing' maar de leerweg voorziet in een breed palet aan leervormen en -activiteiten. Elke jongere in de beroepskwalificerende leerweg stapt in een integraal traject op maat waarbij opleiding op de (gesimuleerde) leerwerkplek en intense en kwaliteitsvolle begeleiding cruciaal zijn.
- **Partnerschap/leergemeenschap** Een consortium/partnerschap van opleidingsverstreckers staat in voor de vorming en opleiding die het behalen van de beroepskwalificatie vraagt. Het partnerschap volgt het goede verloop van de leertrajecten op. Eén of twee partners uit het partnerschap staan in voor de individuele begeleiding en de opleiding van de jongere.
- **Pilootprojecten, met toezicht door werk en onderwijs** Na overleg en verdere uitwerking van dit voorstel is een ESF – projectoproep tot proeftuinen of pilootprojecten aangewezen.

Advies

1 Waarom een beroepskwalificerende leerweg voor leerlingen en jongvolwassenen

Voor de SERV is werkplekleren onder meer een manier om de ongekwalificeerde uitstroom tegen te gaan; het zorgt ook voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en bevordert levenslang leren.¹

Sinds 1 september 2019 is het Duaal Leren ingevoerd in het Vlaams onderwijs, na een proeftuin van drie jaar. Het Duaal Leren is een onderwijsvorm in het secundair onderwijs die zich richt op arbeidsbereide en arbeidsrijpe leerlingen. Dat betekent dat jongeren die instappen in Duaal Leren gemotiveerd zijn om te leren op de werkvloer en competent zijn om te leren en te participeren op de werkvloer.² Het doel van deze leerweg is het behalen van een onderwijskwalificatie van het secundair onderwijs.

Reeds in 2015, en ook in latere adviezen, stelde de SERV dat er voor de groep jongeren die als niet arbeidsrijp uit de screening voor Duaal Leren komen gelijktijdig een volwaardig vernieuwd aanbod moet worden uitgewerkt dat een positief imago heeft, inzet op praktijkleren en versterkend werkt.³ De uitwerking van een volwaardig alternatief bleef echter uit. Samen met de onduidelijkheid over de inkanteling van Leren en Werken zorgt dit voor onzekerheid voor een groep leerlingen.

Een aanzienlijk deel van de leerlingen in het huidige Leren en Werken of in het gewoon en buitengewoon voltijds secundair onderwijs die de stap naar Duaal Leren zouden willen zetten, zijn arbeidsrijp en -bereid. Voor hen is Duaal Leren de meest geschikte onderwijskwalificerende leerweg. Leerlingen die quasi-arbeidsrijp zijn, kunnen instappen in de Aanloophase om op korte termijn de nodige competenties te verwerven om Duaal Leren aan te vatten. Voor nog andere leerlingen is en blijft het voltijds onderwijs de meest geschikte leerweg. Leerlingen met een welzijnsproblematiek kunnen terecht in de NAFTA (Naadloos Aansluitende Flexibele Trajecten)⁴.

Voor een deel van de jongeren zal dit, al brede, aanbod echter géén antwoord bieden. Het aanbod van het DBSO en de Leertijd zal immers niet volledig ingekanteld kunnen worden in Duaal Leren en de Aanloophase en de NAFTA en het voltijds onderwijs zijn niet voor iedereen een geschikt alternatief. Er is daarom voor de SERV ruimte voor en nood aan een vernieuwd aanbod onder de vorm van een Beroepskwalificerende Leerweg, naast Duaal Leren. Bij deze leerweg is, mits tijd en aandacht voor oriëntering, het behalen van één of meerdere beroepskwalificaties het doel. Het behalen daarvan is voor de betrokkene een succesvolle mijlpaal. Het betekent geenszins het einde van zijn of haar verdere vorming, ontwikkeling of kwalificering, zelfs integendeel. Jongeren

¹ Advies 'Werkplekleren: creativiteit en passie in het leerproces', SERV, 23 november 2011

² 'Inschatten van arbeidsrijpheid en arbeidsbereidheid in duaal leren.', Prof. dr. Piet Van den Bossche e.a., Vlaams ministerie van onderwijs en vorming, juni 2017, pag. 68 en 114

³ Advies 'Conceptnota Duaal Leren', SERV, 16 maart 2015

⁴ De SERV dringt aan op een voldoende capaciteit voor NAFTA. Het kan sowieso niet dat leerlingen naar een ander traject dan datgene wat het meest geschikt voor hen is worden doorverwezen, omdat er onvoldoende capaciteit is.

zullen geïnformeerd worden over alle opleidingsmogelijkheden en incentives en aangemoedigd worden een onderwijskwalificatie te behalen via de geëigende leerwegen (o.a. het volwassenenonderwijs) en om zich verder te kwalificeren via de daartoe geëigende instrumenten zoals o.a. het Vlaams Opleidingsverlof en het Vlaams Opleidingskrediet.

De voorbije jaren zijn er ontwikkelingen geweest en nieuwe kaders goedgekeurd, bv. het geïntegreerd kwaliteitszorgkader (GKK), die beroepskwalificerende trajecten mogelijk maken voor +18-jarigen⁵ en inspirerend kunnen zijn voor een aanvullende beroepskwalificerende leerweg voor -18-jarigen. Het bestaande regelgevend kader voor onderwijs laat behoorlijk wat flexibiliteit in de organisatie van leerwegen toe; deze mogelijkheden kunnen in de toekomst nog veel meer benut worden⁶. Dat alles samen maakt nieuwe partnerschappen mogelijk (onderwijs, VDAB, aanbieders beroepskwalificerende trajecten, ...) met als doel een diverse groep aan leerlingen blijvend te laten leren en te kwalificeren.

In dit advies schetst de SERV enkele ingrediënten van een beroepskwalificerende leerweg. Deze contouren zijn in de eerste plaats bedoeld als bijdrage tot visievorming over een versterkend aanbod voor niet-arbeidsrijpe leerlingen en jongvolwassenen in het leerplichtonderwijs. De SERV-partners willen graag de dialoog aangaan met onderwijs- en werkpartners over dit voorstel om zowel de doelgroep in kaart te brengen en te verfijnen als om het kader voor en de inhoud van deze leerweg verder vorm te geven.

2 Beroepskwalificerende leerweg: ingrediënten voor een geslaagd recept

De SERV-partners willen jongeren maximaal versterken vanuit een levenslang leren en ontwikkelen principe, het zalm-model en het principe van upskilling pathways. Door in te zetten op het kunnen verwerven van een beroepskwalificatie wil de SERV een positieve leerattitude doen ontstaan. Niet in het minst bij kortgeschoolden zullen wijzigingen in de samenleving en op de arbeidsmarkt een cultuur van levenslang leren vragen. Hieronder worden acht ingrediënten voor de (uitwerking van een) Beroepskwalificerende Leerweg geschetst. Er is inspiratie te halen in het buitenland voor de verdere uitwerking van deze leerweg, zie bv. het schema van VET-leerwegen in Denemarken in bijlage 1.

1. De jongere centraal
2. Recht op kwalificering
3. Geïntegreerd leren
4. Trajecten op maat
5. Intense begeleiding
6. Samenspel van opleiders
7. Statuut
8. Pilotprojecten met toezicht door werk en onderwijs

⁵ Op 1 februari 2018 waren 4.403 van de 8.980 jongeren ingeschreven in het DBSO ouder dan 18 jaar. Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs 2017-2019, Vlaams ministerie van onderwijs en vorming, februari 2019

⁶ 'Flexibele leerwegen in Vlaanderen.', HIVA KU Leuven, september 2016

1. De jongere centraal

De diversiteit in de leerlingenpopulatie neemt toe. Dat maakt dat ook het aanbod voldoende divers moet zijn. De SERV onderscheidt:

- het voltijds onderwijs: leerlingen die (opnieuw) gemotiveerd kunnen worden voor een onderwijs-kwalificerend traject op de schoolbanken;
- het duaal leren (onderwijskwalificerende leerweg): arbeidsbereide en arbeidsrijpe leerlingen;
- de aanloopfase: arbeidsbereide en quasi-arbeidsrijpe leerlingen;
- de NAFT (naadloos aansluitende flexibele trajecten) met, afhankelijk van de levenscontext van de jongere, zicht op aansluiting met voltijds onderwijs of een ander aanbod: leerlingen met een welzijnsproblematiek;
- de beroepskwalificerende leerweg: arbeidsbereide en niet arbeidsrijpe leerlingen die niet kampen met een welzijnsproblematiek en voor wie zowel gewoon of buitengewoon voltijds onderwijs als Duaal Leren niet de geschikte leerweg zijn.

De SERV wil leerlingen niet opdelen over verschillende, vaste hokjes en ziet dit aanbod als een continuüm. In geen geval zal elke leerling beroep doen op dit volledig aanbod maar bruggen tussen dit aanbod in functie van het beste leertraject moeten verzekerd zijn. De beroepskwalificerende leerweg vertrekt voor elke jongere vanuit zijn of haar verlangens, interesses en talenten.

Vraag is hoe omvangrijk de doelgroep voor de beroepskwalificerende leerweg is of kan zijn (zie bij Tabellen voor een indicatie op basis van deelname aan Leren & Werken). Het profiel van de jongeren vraagt nog verdere uitklaring om een degelijk, versterkend traject te kunnen uitwerken. De SERV deelt de bekommernis van de Vlor⁷ dat een groot deel van de leerlingen uit Leren & Werken (o.a. de jongeren in de voortrajecten) niet langer een plaats zal vinden in het onderwijs omdat ze niet terecht zullen kunnen in Duaal Leren en/of onvoldoende schoolbereid zijn voor het voltijds onderwijs (wel schoolmoe maar niet leermoe). De huidige capaciteit van de NAFT zal niet volstaan voor de jongeren die nu in de voortrajecten zitten maar ook de doelstelling van NAFT is verschillend van die van een voortraject (al kan er ook toeleiding zijn vanuit de NAFT naar de beroepskwalificerende leerweg).

De SERV meent dat alvast een deel van de leerlingen uit het huidige Leren & Werken zijn gading zal vinden in de beroepskwalificerende leerweg. Idealiter vindt ook een deel van de NEET jongeren (not in education, employment or training) aansluiting.

Belangrijk is te zorgen voor een positieve beeldvorming rond dit kwalificerend leren, o.a. door een grotere waardering van de beroepskwalificaties. In de communicatie zal zeker aandacht moeten gaan naar het onderscheid in inhoud, doelgroep en doel van elke leerweg.

---

⁷ 'Drempels wegwerken in duaal leren. Toekomstperspectief voor huidige doelgroep leren en werken', Vlor, 13 juni 2019

2. Recht op kwalificering

Na een daling van enkele jaren gaat het vroegtijdig schoolverlaten weer in stijgende lijn. Uit het DBSO (deeltijds beroeps secundair onderwijs) stroomt 54,9% van de leerlingen⁸ ongekwalificeerd uit. Vanuit de idee van sociale mobiliteit wil de SERV door het kunnen verwerven van een beroepskwalificatie via een beroepskwalificerende leerweg hierop deels een antwoord bieden.

Een inschrijving in de beroepskwalificerende leerweg vraagt engagement en is voor de SERV niet vrijblijvend. De jongere wordt er toe aangezet om in een traject te stappen dat inzet op oriëntering en gericht is op het behalen, bij voorkeur voor de leeftijd van 18 jaar, van een door hem of haar gekozen beroepskwalificatie. Is een beroepskwalificatie behaald dan kunnen tot de leeftijd van 18 jaar of tot het verlaten van de leerweg bijkomende (aanverwante) beroepskwalificaties gehaald worden. Tijdens het traject is er expliciet aandacht voor de mogelijkheden om alsnog een onderwijskwalificatie te halen bv. via een aanvullend flexibel traject of via het volgen van de opleiding Aanvullende algemene vorming in het volwassenenonderwijs. Na de leeftijd van 18 jaar en met een beroepskwalificatie op zak heeft de jongere, zoals alle andere (jong)volwassenen, uiteraard de mogelijkheid om zichzelf verder te bekwamen, op korte of lange termijn (o.a. via de Vlaamse opleidingsincentives). Ook een actieve warme overdracht naar de dienstverlening van de VDAB maakt deel uit van het traject. Voor de SERV wordt de (deeltijdse) leerplicht aldus gerespecteerd, door het actief opnemen van het recht op het behalen van een beroepskwalificatie.

Wie de beroepskwalificatie uitreikt zal afhangen van traject tot traject. De SERV hecht groot belang aan kwaliteitstoezicht op alle trajecten. Betrokkenheid van sectoren bv. onder de vorm van een “end point assessment”⁹ is het verkennen waard; zo zijn de sectoren betrokken bij de kwaliteit, de inhoud en het verloop van de trajecten.

3. Geïntegreerd leren

De beroepskwalificerende leerweg is een leer- en vormingstraject dat na een termijn van verkenning en oriëntering het verwerven van de kennis, vaardigheden en attitudes uit een beroepskwalificatie tot doel heeft. De beroepskwalificatie bepaalt dus de inhoud van een groot deel van het programma. Taal-, cijfer- en digitale geletterdheid en generieke, sociale en maatschappelijke vaardigheden worden verweven in elk traject. De verschillende competenties worden geïntegreerd aangeboden, op een (gesimuleerde) leerwerkplek.

Anders dan vaak wordt verondersteld bevatten de beroepskwalificaties ook generieke (sociale) vaardigheden. Een aanvuller in een winkel of grootwarenhuis bijvoorbeeld moet empathisch kunnen handelen (omgaan met klanten), beschikken over probleemoplossend vermogen (behandeling van klachten) en communicatief vaardig zijn (bestellingen plaatsen).

De SERV denkt in de beroepskwalificerende leerweg in de eerste plaats aan beroepskwalificaties van niveau 2 en 3 (maar ook 4 moet mogelijk zijn). In dit kader kan ook, waar relevant, werk gemaakt worden van intersectorale beroepskwalificaties.

---

⁸ <https://issuu.com/vlaanderen-be/docs/19355a88-4f48-4659-8159-5a518e7aab8b/2?ff>

⁹ <https://www.cache.org.uk/end-point-assessment/how-does-an-end-point-assessment-work>

De opportuniteiten die technologie en digitalisering bieden om het geïntegreerd leren te ondersteunen worden maximaal benut.¹⁰

4. Trajecten op maat

Een goede oriëntering en het behalen van een beroepskwalificatie is dan wel het doel, hoe dit doel bereikt wordt, is flexibel en bestaat uit maatwerk. Aangezien we met de beroepskwalificerende leerweg arbeidsbereide maar niet arbeidsrijpe jongeren beogen, zal eerst een proef- en keuzetijd voorzien moeten worden. Is die keuze gemaakt dan kan de ene jongere sneller het leer- en vormingstraject tot een beroepskwalificatie doorlopen (en eventueel een volgend traject opstarten); een andere jongere kan meer tijd nodig hebben voor het werken aan basisgeletterdheid en generieke vaardigheden. Maatwerk en flexibele trajecten sluit het collectief leren met andere jongeren niet uit, leren van peers maakt voor de SERV deel uit van elk traject.

De beroepskwalificerende leerweg legt een grote klemtoon op 'learning by doing' maar moet voorzien in een breed palet aan leervormen en -activiteiten. Er is in Vlaanderen en Brussel een scala aan projecten, initiatieven die inspiratie kunnen bieden en/of waar aansluiting mee gezocht kan worden. Het kan gaan bv. om projecten ingediend in het kader van het Digital Belgium Skills Fund¹¹ die inzetten op coderen of gaming of om methodieken als (digitale) storytelling.

5. Intense begeleiding

Elke jongere in de beroepskwalificerende leerweg stapt in een integraal traject van verkenning, oriëntering, vorming en opleiding op de (gesimuleerde) leerwerkplek, waarbij intense, kwaliteitsvolle begeleiding cruciaal is. Deze begeleiding voorziet ook in remediëring wanneer een traject minder vlot verloopt. Het project Intens Begeleid Alternierend Leren (IBAL) kan opgaan in de filosofie van de beroepskwalificerende leerweg. Een engagement van sectoren en andere organisaties en een duidelijk gedefinieerd partnerschap van begeleidings- en opleidingsverstreckers dient de aanpak zoals voorzien binnen IBAL te optimaliseren en ruimer te verspreiden. Er zal ook ondersteuning moeten zijn voor de (kleine) ondernemingen wanneer een deel van het traject op een leerwerkplek plaats vindt.

6. Samenspel van opleiders

Een consortium/partnerschap van opleidingsverstreckers, leergemeenschappen¹², staat in voor de vorming en opleiding die het behalen van de beroepskwalificatie vraagt. Het kan gaan over een partnerschap van en met onderwijsverstreckers waaronder in de eerste plaats de Centra Leren & Werken en de Centra Volwassenenonderwijs, SYNTRA campussen, VDAB Competentiecentra, sectorale opleidingsverstreckers, aanbieders beroepskwalificerende trajecten, jeugd- en jongerenwerkorganisaties, derden (cfr. Werkplekarchitecten), ondernemingen in het SEC (sociaaleconomisch circuit) en het NEC (normaal economisch circuit) en andere private actoren.

¹⁰ 'Digitaliseringsagenda voor onderwijs en vorming. Gezamenlijke oproep van VLOR en SERV', 25 maart 2019 https://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_VLOR_20190325_Oproepdigitaliseringsagenda.pdf

¹¹ www.doemaardigitaal.be

¹² 'Duaal Leren in Vlaanderen: kansen en gevaren', Dieter Verhaest e.a., SONO, 2018, pag. 68

Van het partnerschap wordt verwacht dat het het goede verloop van de leertrajecten opvolgt. Eén of twee partners uit het partnerschap staan in voor de individuele begeleiding en de opleiding van de jongere, grotendeels op een (gesimuleerde) leerwerkplek. Dit moet bijdragen tot standvastige trajecten.

Aansluiting bij academies of langlopende opleidingsprogramma's in ondernemingen is een te verkennen piste¹³; alsook de betrokkenheid van partners zoals TEO¹⁴ die technische cursussen online delen of de valorisatie van onderzoeksprojecten zoals het Cosmoproject¹⁵.

Wat de financiering van dit samenspel betreft, kan nagedacht worden over een componentenfinanciering. Ook op het vlak van financiering kan Denemarken inspiratie bieden¹⁶.

7. Statuut (te onderzoeken)

De SERV gaat op dit moment niet uit van een nieuw statuut, om het aanbod niet complexer te maken voor jongeren en hun omgeving. Er dient nagegaan te worden welke statuten en regelgeving binnen het leerplichtonderwijs ingezet kunnen worden. In de eerste plaats gaat het om elementen van de stageregeling of de OAO (overeenkomst alternerende opleiding). Het kan wenselijk zijn dat de betrokken jongere zich inschrijft als deeltijds werkzoekende en/of als deeltijds lerende/kwalificerende (cfr. IBAL regelgeving maar met een aparte registratiecode). Er dient daartoe onderzocht of de VDAB een aparte registratie of een apart label dient te ontwikkelen die het kwalificatierecht ondersteunt en, zo ja, wat eventuele bijhorende flankerende maatregelen kunnen zijn.

8. Pilotprojecten, met gezamenlijk toezicht door werk en onderwijs

De SERV meent dat na overleg en verdere uitwerking van dit voorstel tot beroepskwalificerende leerweg een ESF – projectoproep tot proeftuinen of pilotprojecten aangewezen is, waar partnerschappen kunnen op indienen. De oproep voorziet enkele beroepskwalificaties waarvoor een beroepskwalificerende leerweg kan ingericht worden. Het pilotproject loopt meerdere jaren.

De opvolging van de pilotprojecten gebeurt door een structuur, geïnspireerd door het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en door de sectorale partnerschappen waar werk-, onderwijs- en andere partners samen reeds verantwoordelijkheid opnemen voor (leerplichtige) jongeren.

---

¹³ Zie o.a. het Philips Werkgelegenheidsplan (WGP) dat werkervaringsplaatsen biedt aan kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Evaluatie daarvan is terug te vinden in Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken 2019 (35) 2.

¹⁴ <https://teo.training/nl/about-us>

¹⁵ <https://www.imec-int.com/en/what-we-offer/research-portfolio/cosmo>

¹⁶ <https://www.apprenticeship-toolbox.eu/?id=45:funding-arrangements-in-denmark>

Bibliografie

<https://www.cache.org.uk/end-point-assessment/how-does-an-end-point-assessment-work>

www.doemaardigitaal.be

HIVA KU Leuven, *Flexibele leerwegen in Vlaanderen*, september 2016

<https://www.imec-int.com/en/what-we-offer/research-portfolio/cosmo>

<https://teo.training/nl/about-us>

Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken 2019 (35) 2. Evaluatie van het Philips Werkgelegenheids-plan (WGP) dat werkervaringsplaatsen biedt aan kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.

Van den Bossche Piet (Prof. dr.) e.a. *Inschatten van arbeidsrijpheid en arbeidsbereidheid in duaal leren*, Vlaams ministerie van onderwijs en vorming, juni 2017

Verhaest Dieter e.a., *Duaal Leren in Vlaanderen: kansen en gevaren*, SONO, 2018

Vlaams ministerie van onderwijs en vorming, *Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs 2017-2019*, februari 2019

<https://issuu.com/vlaanderen-be/docs/19355a88-4f48-4659-8159-5a518e7aab8b/2?ff>

Vlor, *Drempels wegwerken in duaal leren. Toekomstperspectief voor huidige doelgroep leren en werken*, 13 juni 2019

SERV, *advies Werkplekleren: creativiteit en passie in het leerproces*, 23 november 2011

SERV, *advies Conceptnota Duaal Leren*, 16 maart 2015

Tabellen

Tabel 1 Deelname Leren en Werken op 1 februari 2019

Normaal Economisch Circuit (NEC)	2741	30,9%
Thuishelper	10	0,1%
Andere	618	7,0%
Persoonlijke ontwikkelingstrajecten (POT)	595	6,7%
Brugprojecten	1031	11,6%
Voortrajecten	546	6,2%
Niet onmiddellijk beschikbaar	797	9,0%
Te oriënteren	2534	28,6%
Totaal DBSO	8872	100%
Totaal Leertijd	1712	

Bijlagen

Bijlage 1 VET-leerwegen in Denemarken: inspiratie voor de integratie van een beroepskwalificerende leerweg in Vlaanderen

